Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro
ANT1 - ARFORDIR SETLEDIG SAUNDERSFOOT

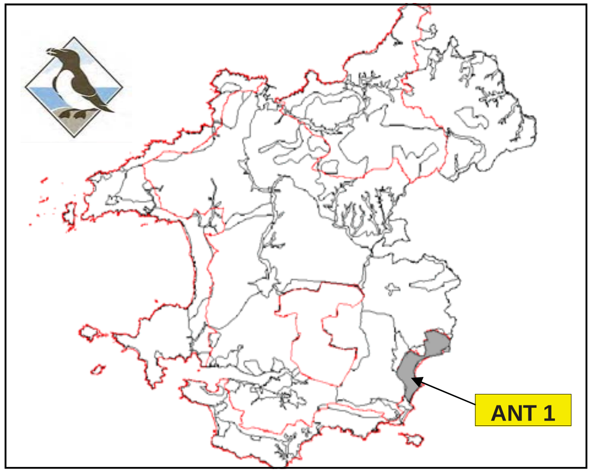

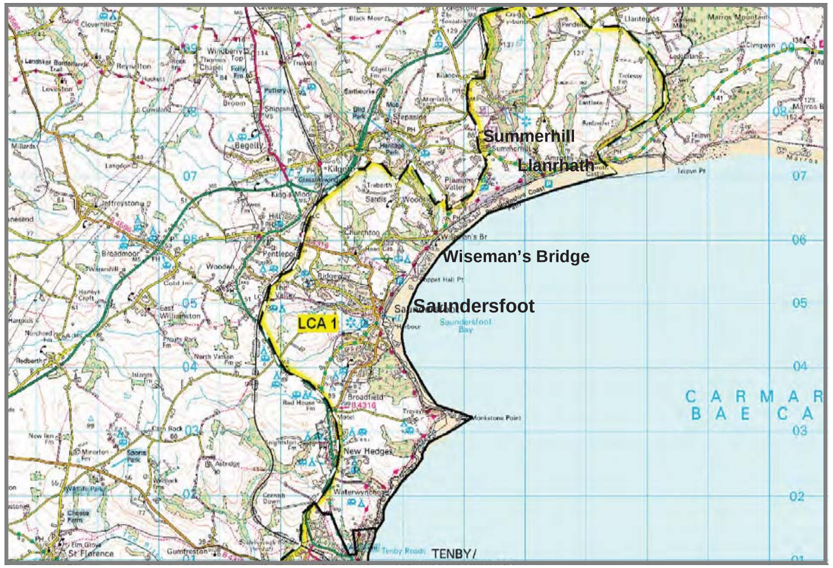

Nodiant y Map:

Ffin y Parc Cenedlaethol

Ffin yr ANT

Ffin yr ANT wedi'i diffinio gan ffin y Parc Cenedlaethol

Lleoliad, Cyd-destun a Nodweddion Ffisegol
Darn o dir sy'n gorwedd o flaen bae llydan, a'r anheddiad a'r iseldir tonnog cysylltiedig, rhwng Dinbych-y-pysgod a ffin ddwyreiniol y Parc Cenedlaethol. Mae'r cysylltiad cryf gyda'r arfordir yn rhoi ymdeimlad o le yn llawer o'r ardal.

Nodweddion Gweledol a Synhwyraidd
Dyma ardal ddymunol o gymoedd gyda rhai cysylltiadau gweledol at yr arfordir ar hyd Bae Saundersfoot . Mae'n cynnwys sawl pentref bach arall, gan gynnwys Summerhill, Llanrhath, Wiseman's Bridge a Sardis, sy'n swatio mewn ardaloedd coediog ar hyd sawl cwm bychan, gyda nentydd yn llifo i'r arfordir. Mae llechweddau'r cymoedd yn goediog i raddau helaeth gyda chyfuniad o fathau o goed o fewn tirwedd amaethyddol ehangach. Mae yna gymeriad ystad nodedig i'r dirwedd yn yr ardal o amgylch Castell Hean a Neuadd Copet . Er bod yr anheddiad yn eithaf dwys, mae'r tirffurf tonnog gyda dyffrynnoedd afon bach yn rhedeg i'r arfordir, a'r lefel o orchudd coetir a thir amaethyddol sy'n bresennol, yn golygu nad ydyw'r ffurf adeiledig yn ymwthiol ar y cyfan, ac eithrio rhannau uwch Saundersfoot pan welir hwy ar draws y bae. Dominyddir Saundersfoot gan ddatblygiad trefol y dref fawr hon. Nodwedd o'r arddull adeiledig yw'r tyfiant o amgylch canol hanesyddol y dref, sy'n dai modern yn bennaf, llawer ohonynt heb fawr o gysylltiad â lleoliad arfordirol y dref, ond mae gan lan y môr a chanol y dref gysylltiad arfordirol cryf sy'n rhoi ymdeimlad o le. Mae meysydd carafannau arfordirol yn ymwthiol yn weledol yn Nhrevayne a New Hedges.

Nodweddion y Llystyfiant a'r Cynefinoedd
Mae cynefinoedd lled-naturiol yn cynnwys coetiroedd deilgoll a chonifferaidd (planhigfeydd gan fwyaf); prysg aeddfed; dyffrynnoedd nant coediog cysgodol; prysg arfordirol; clogwyni; traethau caregog a thywodlyd a strwythurau artifisial (amddiffynfeydd arfordirol); stormdraethau cobl/cerrig crwn. Mae ystlumod yn defnyddio hen geuffyrdd a thwnneli pyllau ar yr arfordir. Yn y Gaeaf, mae yna nifer uchel o fôr-hwyaid du yn ymgasglu oddi ar y lan; mae gwylanod, piod môr a chwtiaid y traeth yn ymgasglu ar y traeth.

Nodweddion Daearegol
Traethau tywodlyd llydan gydag ardaloedd sylweddol o lwyfandir craig, gyda chlogwyni tu ôl a llethr arfordirol serth cysylltiedig. Ceir cribyn o raean bras yn Llanrhath ac amddiffynfeydd morol yn Saundersfoot a Dinbych-y-pysgod. System o gymoedd arfordirol wedi'u torri'n ddwfn, sy'n cynnwys sylfaen wastad a chul yn y de. Nid yw'r rhan uchaf yn endoredig iawn. Mae yma orlifdir cul. Dominyddir gan 'Gystradau Glo' (Carbonifferaidd) siâl a thywodfaen.

Nodweddion Hanesyddol a Diwylliannol
Henebion o gynhanes, bryngaerau Oes Haearn ac adeiladau/strwythurau ôl-ganoloesol, sy'n bwysig yn genedlaethol. Mae cyrchfannau gwyliau yn Sir Benfro yn ficrocosm o'r newid mewn arferion gwyliau ym Mhrydain. Mae eu datblygiad ffisegol yn adlewyrchu'r newid. Mae Saundersfoot yn enghraifft.

Gwerthusiad ac Argymhellion

ANT Rhif	Ardal Nodwedd	Meysydd Agwedd Gweledol a Synhwyraidd	Meysydd Agwedd y Dirwedd Ddaearegol	Meysydd Agwedd Cynefinoedd y Dirwedd	Meysydd Agwedd y Dirwedd Hanesyddol	Meysydd Agwedd y Dirwedd Ddiwylliannol
1	**Arfordir Setledig Saundersfoot**	88 - Uchel 54 - Canolig 55 - Isel	217- Eithriadol 200-Canolig	481 - Isel 541-Uchel 885-Canolig 533-Canolig	46160-Uchel 46161 - Uchel 46162-Uchel 46173-Uchel	003 - Eithriadol 439-Uchel

Termau Gwerthuso Agwedd LANDMAP:
Eithriadol: O Bwysigrwydd Cenedlaethol neu Ryngwladol
Uchel: O Bwysigrwydd Rhanbarthol neu Sirol
Canolig: O Bwysigrwydd Lleol
Isel: Ychydig o Bwysigrwydd neu Heb Fod yn Bwysig o Gwbl

(Mae’r cyfeirnodau yn y tabl yn cyfeirio at y Meysydd Agwedd penodol a nodwyd)

Nodweddion Arbennig *(Nodweddion Pwysig y Dirwedd)*

- Er bod yna anheddiad sylweddol yn yr ardal, mae’n cynnwys rhai darnau o dir fferm a choetiroedd deniadol hwnt ac yma rhwng yr aneddiadau a’r ffermydd llai
- Mae yma ymdeimlad arfordirol gyda natur agored a golygfeydd deniadol ar hyd yr arfordir. Mae’r olygfa tua’r de o Lanrhath tuag at Ddinbych-y-pysgod yn nodedig oherwydd tirnod amlwg meindwr yr eglwys yn y pellter, a welir uwchlaw Pwynt Monkstone yn y tir canol
- Tua’r tir, mae’r dirwedd ystad wledig a’r cymeriad parcdir o amgylch Castell Hean a Neuadd Copet yn ddeniadol iawn ac yn nodwedd leol
- Mae yna rai cynefinoedd yma sy’n bwysig yn rhyngwladol, ac yn cyfrannu at werth ecolegol uchel rhannau o’r dirwedd
- Mae’r nodweddion hanesyddol ac archeolegol a gofnodir yma yn ddigon i olygu bod yr ardal gyfan yn haeddu gwerth hanesyddol uchel, yn enwedig creiriau diwydiannol, fel y dramffordd a’r inclein, sy’n elfennau cymharol brin o’r diwydiannau echdynnu lleol sydd wedi goroesi. Mae’r gorffennol diwydiannol hwn yn werth hanesyddol sydd gan nifer o’r trefi a’r pentrefi arfordirol yn y Parc Cenedlaethol
- Mae’r newidiadau diweddar mewn tueddiadau gwyliau wedi erydu’r cymeriad tref glan môr gwreiddiol, ond nid yw’r ymdeimlad hanfodol wedi ei cholli eto.
- Mae gan Saundersfoot Ardal Gadwraeth o amgylch ardal yr hen dref ar hyd glan y môr a’r harbwr (dynodwyd ym Medi 1995)

Tueddiadau Dirnadwy yn y Dirwedd

- Mae’r dirwedd amaethyddol yn cael ei defnyddio mewn ffydd amrywiol gyda chyfran helaeth o leiniau cysgodi a chymoedd coediog dymunol
- Mae perthi sydd wedi gordyfi yn arwydd o’r dirywiad mewn arferion rheoli ffiniau cae traddodiadol
- Mae datblygiadau trefol a thwristaidd modern yr ardal wedi bod yn rhai ansensitif mewn rhai lleoliadau, ac mae hyn wedi arwain at ddirywiad amlwg yng nghyflwr y dref, er nad yw’r dirywiad yn ddramatig.

Canllawiau Rheoli

- Gwarchod y traethau tywodlyd a gostwng y perygl o lygredd dŵr cymaint â phosib
- Gwarchod yr adeiladau traddodiadol ar hyd glan môr Saundersfoot, o amgylch yr harbwr ac yng nghanol y dref, yn ogystal â’r ardaloedd gwyrdd sydd wedi eu gorchuddio gan goed tuag at gefn y dref, yn enwedig y tir amaethyddol i’r gorllewin sy’n rhannu’r ddwy ardal adeiledig ac yn cyfrannu’n gryf at yr ymdeimlad o le yn lleol
- Gwarchod y safleoedd archeolegol pwysig, yn enwedig y dramffordd a’r inclein, er mwyn cadw eu cyfanrwydd a’u cyd-destun gweledol
- Gwarchod cymeriad y brithwaith o dir amaethyddol a choetiroedd, yn enwedig ar dirwedd yr ystad a’r parcdir o amgylch Castell Hean a Neuadd Copet, a rheoli perthi’n rheolaidd, ar gylch; annog rheolaeth bositif ar gyfer coetiroedd a lleiniau cysgodi
- Annog perchnogion tir i gymryd rhan mewn cynlluniau amaeth-amgylchedd, gyda phwyslais penodol ar hybu adferiad neu ailsefydliad perthi traddodiadol a waliau cerrig ar ffiniau cae , yn enwedig mewn lleoliadau gweledol pwysig
- Sgrinio unrhyw estyniadau i safleoedd carafán presennol mewn ffordd fwy sensitif ble mae’r lleoliad yn arbennig o sensitif yn weledol; gwrthod unrhyw feysydd carafannau newydd a gynigir, neu estyniadau i feysydd carafannau , ble mae’r cyd-destun gweledol yn arbennig o sensitif, yn enwedig ar y tir uwch neu ar y gorwel
- Sicrhau, cyhyd ag sy’n bosib, nad yw henebion ac olion yn cael eu colli na’u difrodi.